

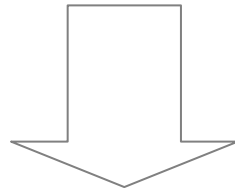
Կրթություն. Հայաստանի մրցունակության խթան

Մանուկ Հերզնյան
«Տնտեսություն և արժեքներ»
հետազոտական կենտրոն

Ապրիլի 18, 2007թ., Երևան

Մրցունակություն

- Մրցունակությունը ազգի կարողությունն է օգտագործելու իր ռեսուրսները (մարդկային կապիտալ, արտադրական գործոններ, բնական ռեսուրսներ) արդյունավետ կերպով իր քաղաքացիների կենսամակարդակը բարձրացնելու համար:
- Մրցունակությունը կայուն տնտեսական աճի աղբյուր է:
- Գլոբալիզացվող աշխարհում վերանում են սահմանները, մրցակցությունը երկրների մեջ ավելի սրվում:

Հայաստանի համար անհրաժեշտություն է կառուցել նոր գիտելիքների, հմտությունների և տեխնոլոգիաների վրա հիմնված սեփական ինովացիոն հենքը՝ մարդկանց կենսամակարդակի հետագա շարունակական բարձրացումն ապահովելու համար:

Մրցունակություն հիմքեր

Բարեկեցություն

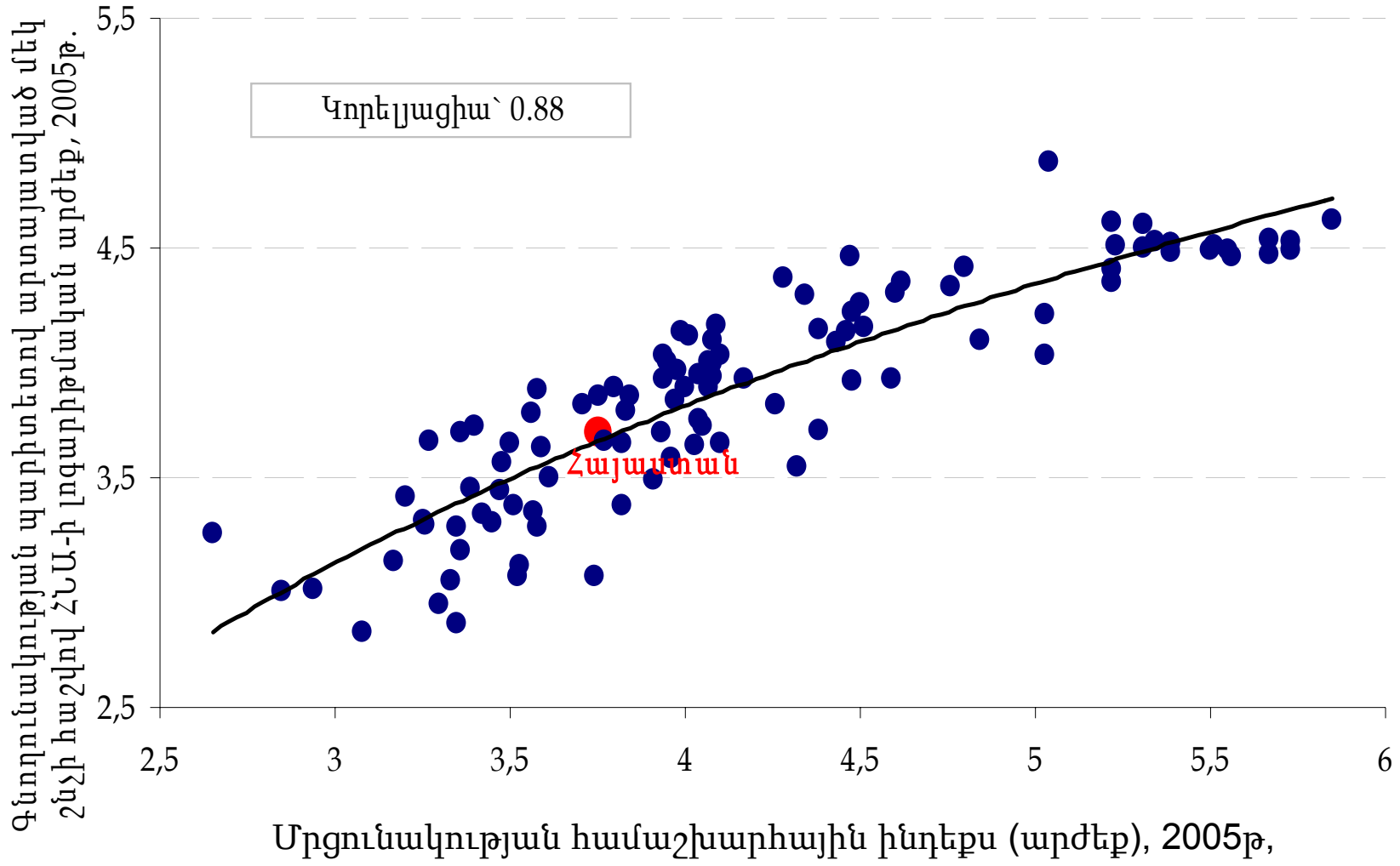
Արտադրողականություն

Ինովացիոն հենք/
կարողություն

Կրթություն

Մրցունակություն

Մրցունակություն և բարեկեցություն

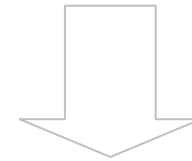

Կրթություն և վերապատրաստում

Որակյալ կրթություն

Որակյալ աշխատուժ, հմտություններ
և գիտելիքներ հետևյալ ոլորտներում՝

- *Արտադրություն*
- *Մենեջմենթ*
- *Մարկետինգ*
- *ՀևՄ*

Աշխատակիցների
վերապատրաստում

Ինովացիոն հենքի կառուցում

Մրցունակության հիմքերը

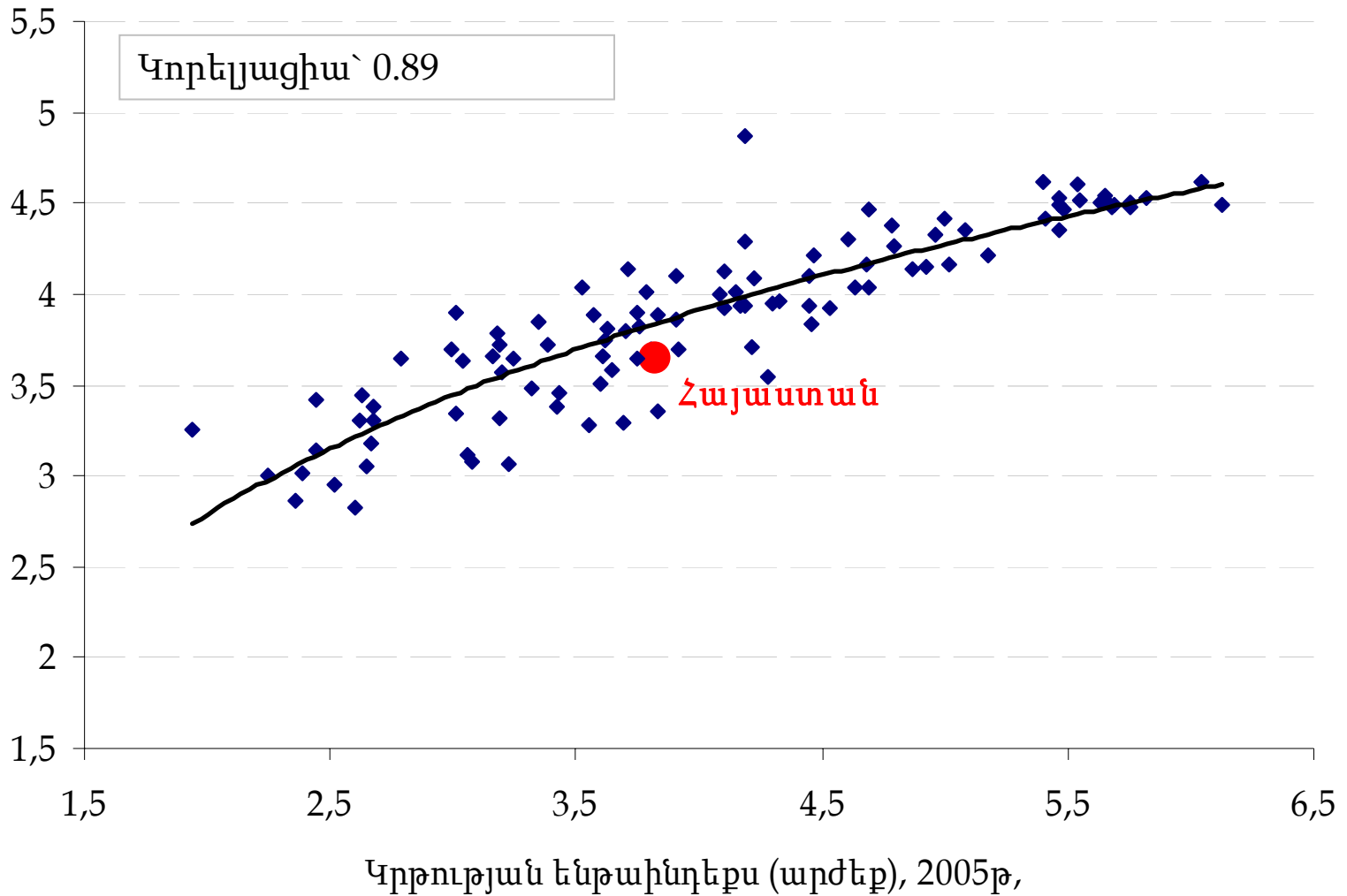
Տեխնոլոգիաների,
գիտելիքների և
հմտությունների
վրա հիմնված
ճյուղեր

Դինամիկ, ազգային
մրցակցային
առավելության
ստեղծում

Բնակչության աճող
կենսամակարդակ,
կայուն
տնտեսական աճ

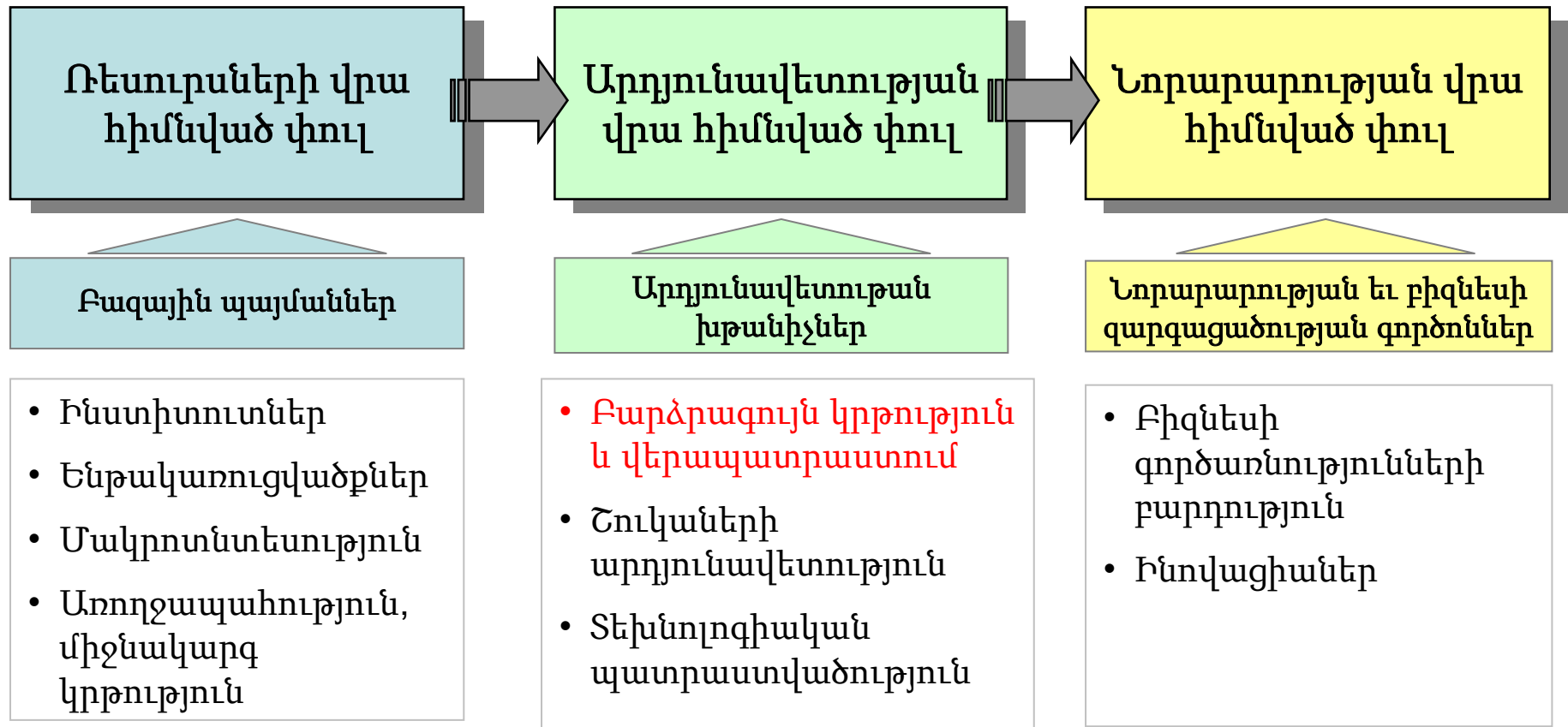
Կրթություն և բարեկեցություն

Գնողունակության պարհիտետով արտայայտված մեկ շնչի հաշվով ՀՆԱ-ի լոգարիթմական արժեք, 2005թ.

Հայաստանի ընթացիկ իրավիճակ

- Մեկ շնչի հաշվով ՀՆԱ – 1,989 ԱՄՆ դոլար 2006թ. (ռեսուրսների փուլ)
- Կրթության վրա կատարված ծախսեր-2.67% (ՀՆԱ-ի մեջ), 2005թ.
- Հայաստանը անցում է կատրում դեպի արդյունավետության վրա հիմնված փուլ

Մրցունակության համաշխարհային ինդեքս. Հայաստան

	2006	Միավոր	2005	Միավոր
Տեղ` ըստ ՄՀԻ-ի	82	3.75	81	3.75
Բազային պահանջների ենթաինդեքս	81	4.21	80	4.20
Ինստիտուտներ	84	3.44	77	3.4
Ենթակառուցվածք	92	2.66	95	2.57
Մակրոտնտեսություն	71	4.33	70	4.31
Առողջապահություն և միջնակարգ կրթություն	62	6.4	75	6.52
Արդյունավետության խթանիչների ենթաինդեքս	88	3.33	82	3.29
Բարձրագույն կրթություն և վերապատրաստում	80	3.58	67	3.8
Շուկայի արդյունավետություն	104	3.6	93	3.52
Տեխնոլոգիական պատրաստվածություն	86	2.81	91	2.56
Ինովացիոն գործոնների ենթաինդեքս	93	3.17	80	3.35
Բիզնեսի զարգացման մակարդակ	104	3.34	81	3.69
Ինովացիա	84	3.0	73	3.01

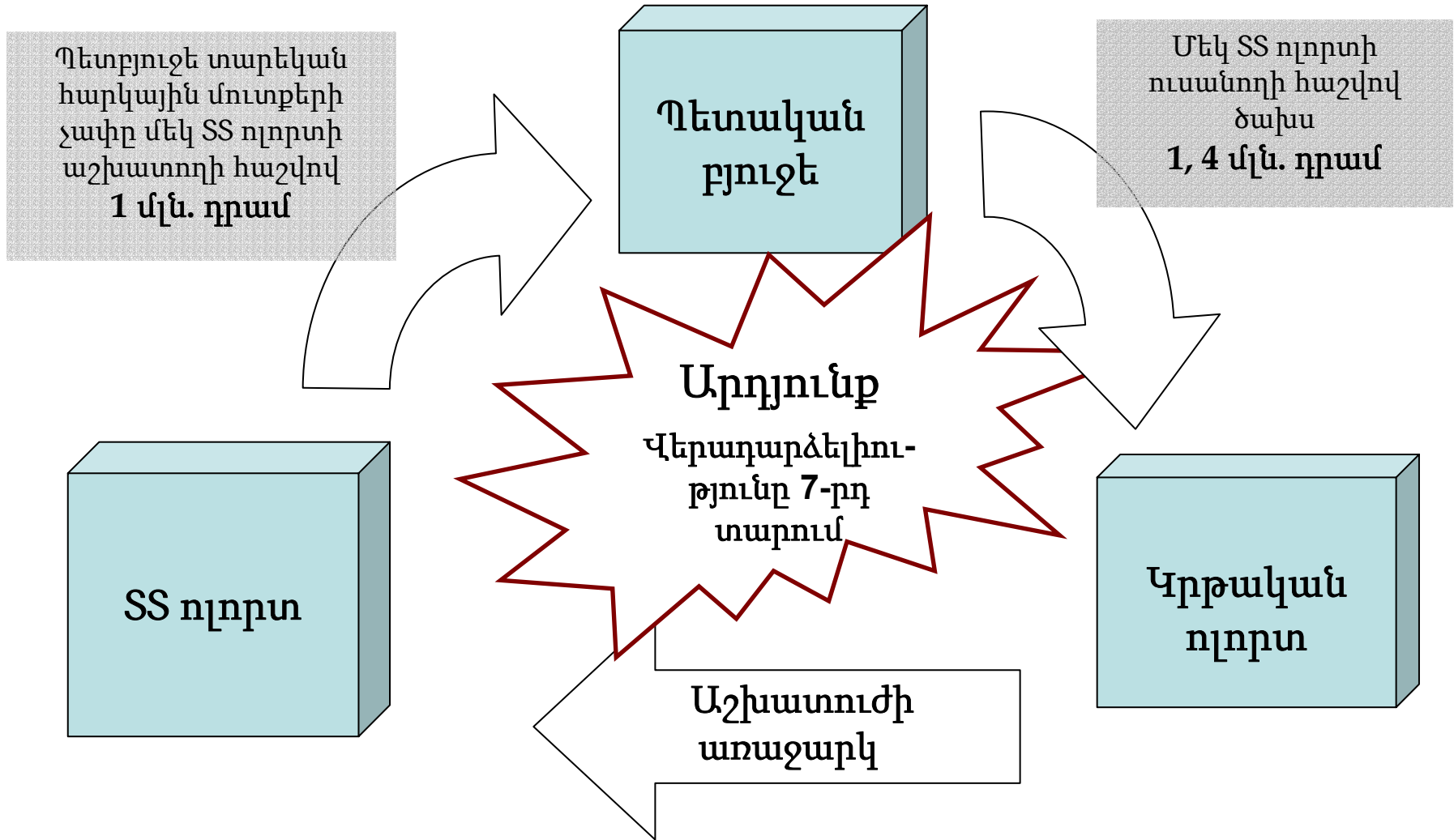
Կրթության համատեքստ

Կոթուծուն և վեռաաատրաստում	Հաաաստան	Էստոնիա	Բուանիա
Միջնակարգ կրթություն ստացողների քանակ (%), 2004թ.	91,4	98,1	111,6
Բարձրագույն կրթություն ստացողների քանակ (%), 2004թ.	26,2	65,1	58,5
Բնական գիտությունների և ճարտարագիտություն մասնագիտությամբ ԲՈՒՀ ընդունվածների քանակը ընդհանուրի մեջ (%), 2004թ.	6,54	21,99	23,3
Բնական գիտությունների մասնագիտությամբ ԲՈՒՀ ընդունվածների քանակը ընդհանուրի մեջ (%), 2004թ.	0,34	10,02	12,26
Կրթական համակարգի որակ, 2006թ. (Տեղ/125)	88	31	6
Մաթեմատիկայի և բնական գիտությունների դասավանդման որակ, 2006թ. (Տեղ/125)	71	18	16
Բիզնես կրթության/ուսումնական հատատությունների որակ, 2006թ. (Տեղ/125)	109	30	15
Մասնագիտացված հետազոտությունների և վերապատրաստման ծառայությունների առկայությունը ՀՀ-ում, 2006թ. (Տեղ/125)	104	26	23
Աշխատակիցների վերապատրաստման տարածվածություն, 2006թ. (Տեղ/125)	104	27	15
Հանրակրթական դպրոցների որակ, 2006թ. (Տեղ/125)	83	21	25

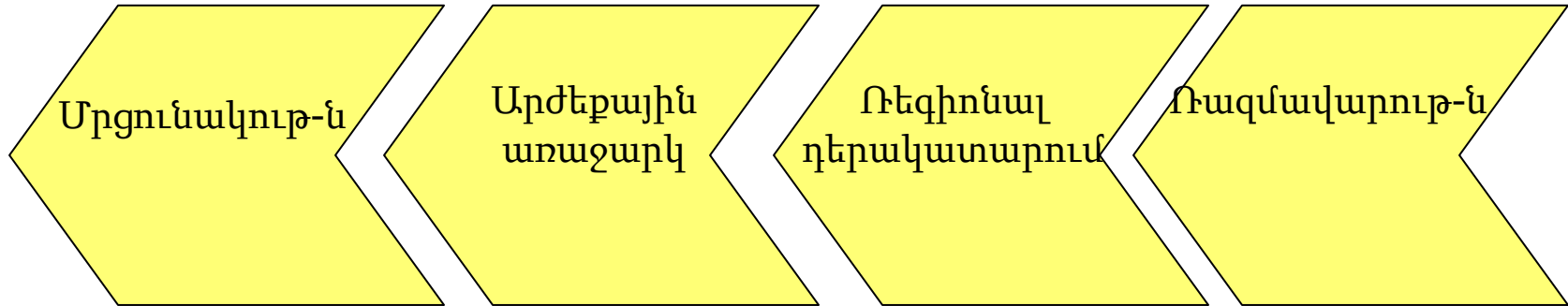
Հայաստանի կրթության համատեքստ. Դիագնոստիկ ուղերձներ

- Հայաստանի կրթական համակարգը չի բավարարում մրցունակ երկրի պահանջներին
- Բիզնես կրթության որակը չի ապահովում անհրաժեշտ ունակություններ և գիտելիքներ՝ ինովացիոն մեթոդներ կիրառելու ձեռնարկությունների կառավարման, մարկետինգի և այլ նոր լուծումներ առաջարկելու տեսանկյունից
- Գնալով նվազում է բարձրագույն կրթություն ստացողների քանակը ընդհանուրի մեջ
- ԲՈՒՀ-ընդունվողների ընդհամենը 6.54% ճարտարագիտության և բնական գիտությունների մասնագիտության գծով, որը բավարար չէ ինովացիոն հենք ստեղծելու և մրցունակ տնտեսություն դառնալու տեսանկյունից
- Աշխատակիցների վերապատրաստումը համատարած բնույթ չի կրում, որը մասամբ պայմանավորված է մասնագիտացված ծառայությունների բացակայությամբ

SS ոլորտի կրթություն. Շահավետ ներդրումներ

Մրցունակության բարձրացման հիմնապայմաններ

Մրցունակության շարժիչները լինելու են գլոբալ ճյուղերը

Յուրահատուկ մարդկային կապիտալ

- Տարածաշրջանի վերասահմանում
- Դիրքավորում
- Որոշակի ֆունկցիաների հասկոթոշում

- Ճյուղերի նպատակադրում
- Սեզմենտների հասկոթոշում
- Ռեսուրսների բաշխում
- Լծակներ

Տարածաշրջանային դերակատարում

Տարածաշրջանի
վերասահմանում

- Հարավային Կովկասը փակուղի է
- ԱՊՀ-ն տարածաշրջան չէ
- Արեւելյան Եվրոպայում առաջնորդությունը անհասանելի է միջնաժամկետ հեռանկարում
- Մերձավոր Արեւելք? *Միջաժուլք?*

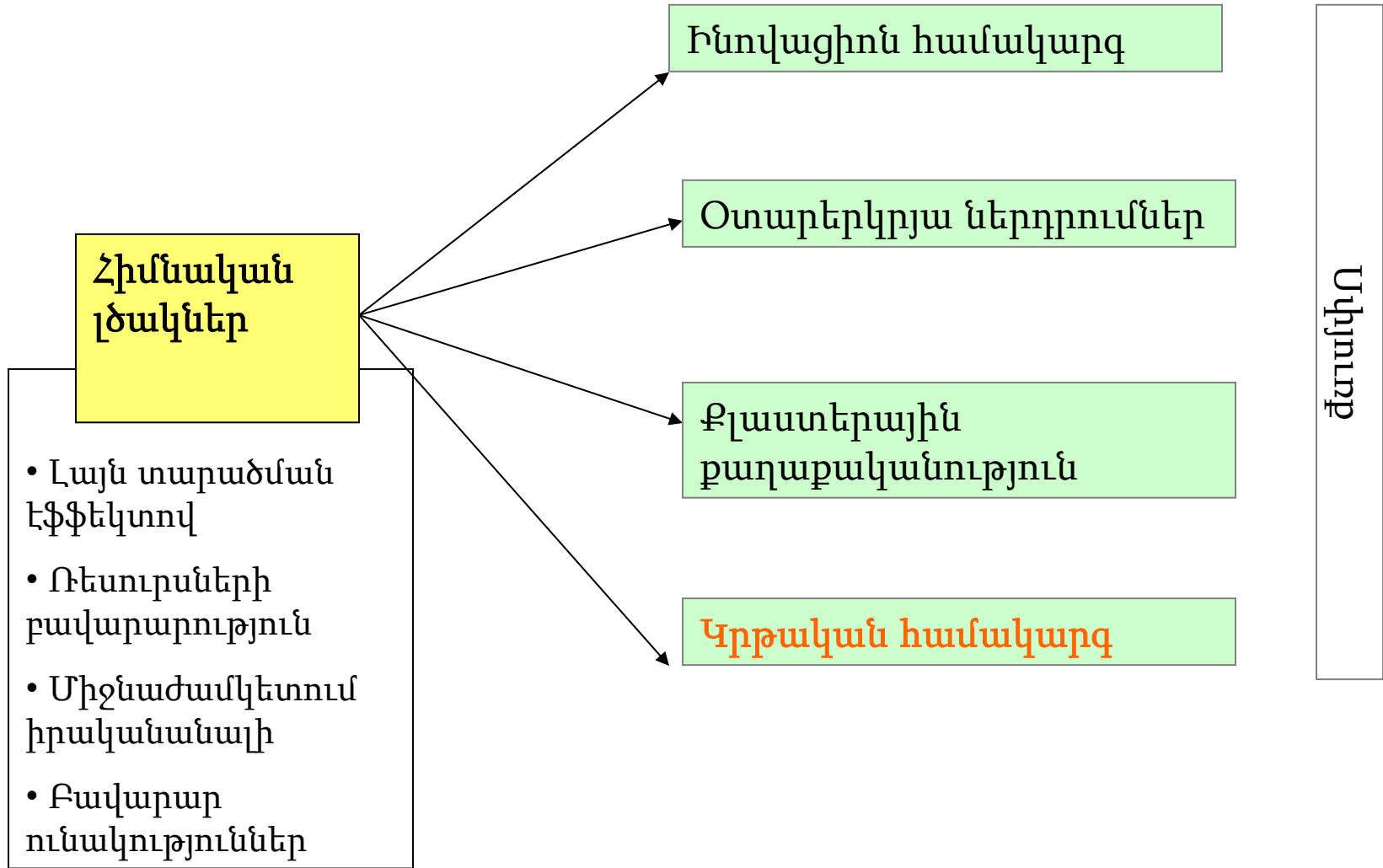
Դիրքավորում

- Յուրահատուկ, բարձրարժեք արտադրություններ
- Գլոբալ ընկերությունների որոշակի արժեքային շղթաների սպասարկում
- **Կրթական առաջնորդ որոշակի ոլորտներում**

Ֆունկցիաների
հատկորոշում

- Հետազոտություններ
- Տեստային արտադրություններ

Ռազմավարություն

Կրթական մոդելի ընտրություն

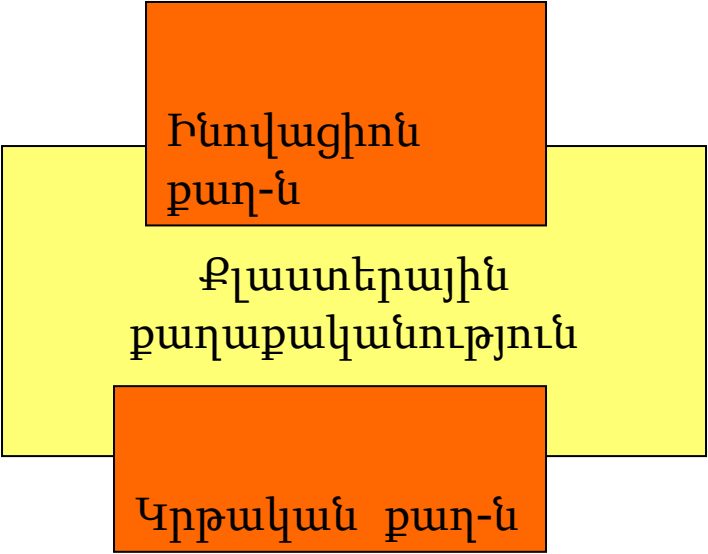
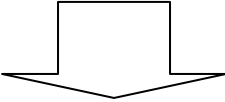
Բազային կրթություն

Բարձրագույն եւ միջնակարգ կրթություն

Գիտություն

- Լավագույն ստանդարտներ
- Արդյունավետ
- Համալիր
- Հավասարակշռված

Կրթական եւ գիտական նախապատվություններ

Կրթական առաջնահերթությունների ընտրություն

Համապատասխան
քլաստերային
նախապատվություններին

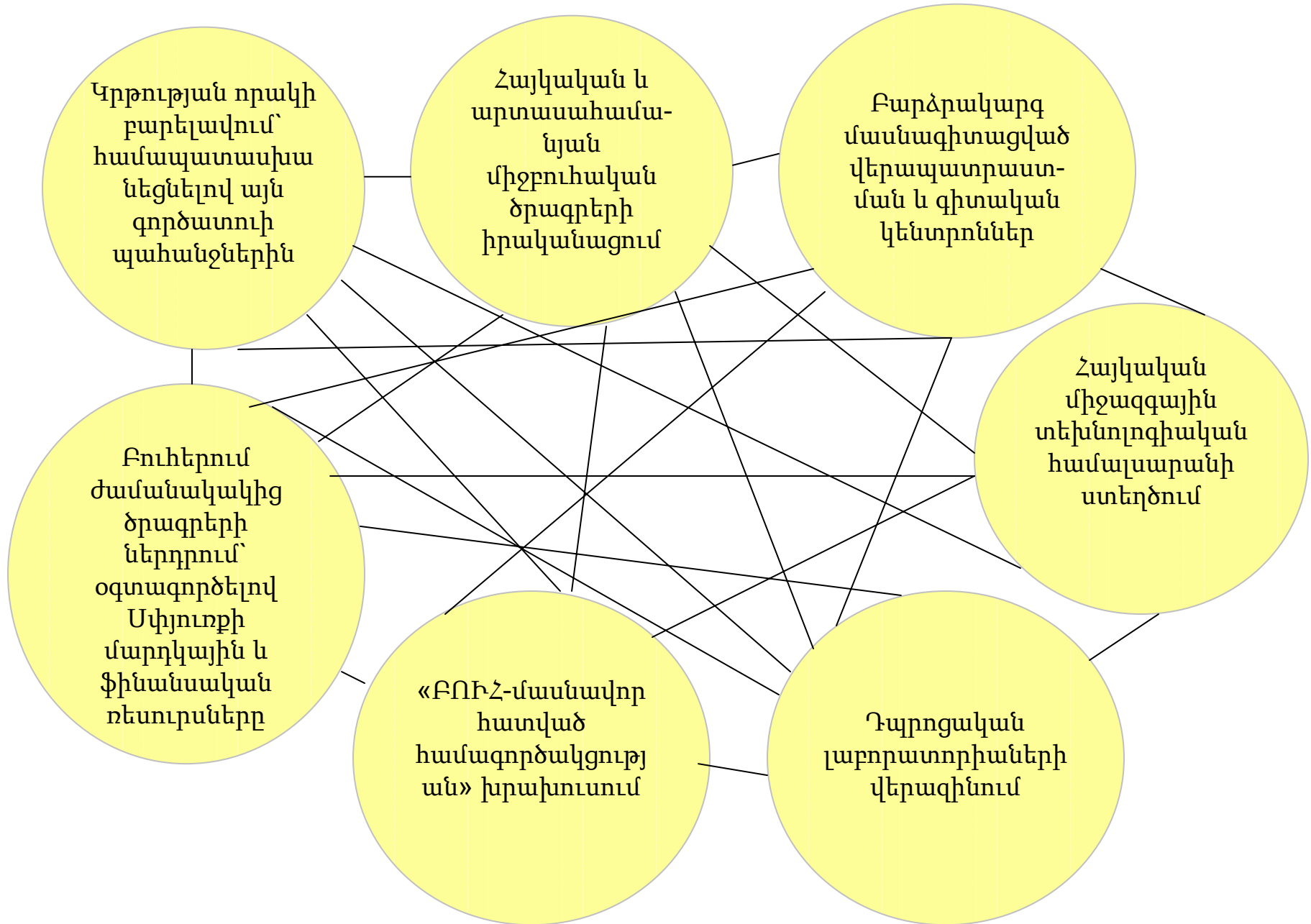
Ռեսուրսների
կենտրոնացում

Որոշակի ոլորտներում
առաջնորդ լինելու
հնարավորություն

Օրինակներ.

- Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ - միկրոսիսեմանների մշակում
- Ճարտարագիտություն - ավտոմատացված համակարգերի նախագծում
- Բժշկություն - սրտաբանություն

Նախաձեռնությունների սարդոստայն

Կրթական առաջնահերթությունների ընտրություն

Մրցունակությունը եւ բարեկեցությունը ազգի ընտրության արդյունք են: Մեր ընտրությունները պայմանավորված են մեր մտածելակերպով եւ արժեքային համակարգով: Կրթական համակարգը կոչված է փոխանցելու այն հիմնարար արժեքները, որոնք հնարավոր են դարձնում ազգային իմաստավորված հարատևումը: